

nekako takole: »Kajenje ubija«. Toda to (meta) sporočilo je očitno možno samo zato, ker obstaja medsebojno povezovanje (vsaj dveh) izjavljalcev ali izjavljalnih položajev; prvo sporoča, da je kajenje »kul«/privlačno/odraslo (prvotni Marlborovi oglasi) ..., drugo pa to sporočilo subvertira in kritizira (oglasilci Adbusters). In kritika je tista, ki prevlada kot glavno sporočilo (v oglasih Adbusters).

Na tej točki je morda potrebno omeniti, da imamo pri obravnavi vizualij – pri konstrukciji pomena in interpretaciji vizualij – očitno opraviti s t. i. rizomsko strukturo in rizomskim branjem. Rizom je (filozofski) koncept, ki sta ga leta 1980 razvila G. Deleuze in F. Guattari (2004) in je opredeljen kot teoretični pristop, ki omogoča večkratne, nehierarhične vstopne in izstopne točke pri reprezentaciji ter interpretaciji podatkov. Na kratko, katera koli točka rizomske strukture je lahko povezana s katero koli drugo točko in nenehno vzpostavlja povezave med (različnimi) semiotičnimi verigami, organizacijami moči in okoliščinami, ki so v določenem odnosu do umetnosti, znanosti in socialnih bojev. Rizom in rizomske strukture postanejo konceptualno še posebej zanimive, če jih povežemo in dopolnimo z novejšim sociološkim konceptom, ki pa hitro postaja čedalje vplivnejši – konceptom superdiverzitete. Tega je zasnoval sociolog Steven Vertovec, opredeljuje pa ga kot

»dinamično medigro spremenljivk med večjim številom novih, majhnih in raztresenih, iz več virov, transnacionalno povezanih, socialno-ekonomsko diferenciranih in pravno stratificiranih priseljencev, ki so prispeli v zadnjem desetletju« (Vertovec, 2007:1025; prevod avtorjev).

In kakšen bi bil lahko pomen tega novega koncepta za analizo in interpretacijo vizualij? Prav nakazovanje možnosti, da lahko čedalje bolj raznoliko kulturno, izobraževalno in ideološko ozadje potencialnih bralcev oz. interpretov (seveda ne nujno priseljencev kot v zgornji definiciji) pri branju in interpretaciji vizualij pomeni še več različnih točk vstopa ter interpretacijskih poti. Z drugimi besedami, domnevno enosmerna in neproblematična puščica, ki povezuje P in S pri interpretaciji plakata UvA L. Groarka, ne utegne biti zgolj večkrat pomnožena na različne načine, ki kažejo v različne smeri, temveč lahko tudi spremeni svojo obliko – od ravne do valovite ali ukrivljene ali celo prelomljene, odvisno od tega, kako kompleksni in diferencirani so pomen ter možnosti njegove interpretacije. Kar, seveda, prinese S-je v različnih oblikah in formulacijah.